

**โลกทัศน์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เอื้อต่อการรองรับ
กับเศรษฐกิจประชาคมอาเซียน เพื่อพัฒนาชุมชนในเขตจังหวัดเชียงใหม่**
**Vision of Local Administration Leaders on Local Community Development
in Chiang Mai Responding to ASEAN Economic Community Establishment**

พระมหาวิโรศักดิ์ สุระเมธี, พระวิโรจน์ วิระวุฒโน, วรยุทธ สถาปนาศุกกุล,
มงคลชัย สมศรี, วิรัช ภูมาศรี และอุเทน ลาพิงค์
Phramahaweerasak Surameti, Phraweerawat Phrommuang,
Worayuth Sathapanasupakul, Mongkonchai Somsri,
Wirat Poomasree and Uten Larping
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus, Thailand
Corresponding Author, E-mail: suramatii@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาโลกทัศน์และปัจจัยที่ส่งผลต่อโลกทัศน์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เอื้อต่อการรองรับกับเศรษฐกิจประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า โลกทัศน์ของผู้นำท้องถิ่นจะประกอบไปด้วย 1) ความรู้ความสามารถและความเข้าใจในข้อตกลงของประชาคมอาเซียน 2) การรักษาอัตลักษณ์ของตนเองโดยเน้นอนุรักษ์ภูมิปัญญา และรากเหง้าของท้องถิ่น 3) การเตรียมบุคลากรและพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ 4) การจัดทำแผนรองรับและแผนกลยุทธ์เกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อโลกทัศน์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อม 3 ด้านอยู่ในระดับมากคือ ด้านประสบการณ์ของผู้나이 รองลงมาคือ ด้านการเปิดรับข่าวสารและด้านเครือข่ายทางสังคมของผู้นำ ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อม ในระดับปานกลางคือ ด้านบริบทของผู้นำ รองลงมาคือ ด้านองค์กรภาคเอกชนในพื้นที่ตามลำดับ และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยทางด้านประสบการณ์ของผู้나이 ด้านการเปิดรับข่าวสาร ด้านเครือข่ายทางสังคมของผู้นำ และด้านองค์กรภาคเอกชนในพื้นที่ มีความสัมพันธ์กับโลกทัศน์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้นปัจจัยทางด้านบริบทของผู้นำไม่มีความสัมพันธ์กับโลกทัศน์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำสำคัญ: โลกทัศน์; ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น; เศรษฐกิจประชาคมอาเซียน

Abstract

The purpose of this research is to study the vision of local administration leaders and factors influencing their visions. The research found that their vision consists of 1) their knowledge and understanding of ASEAN community agreement 2) their ability on preserving local identity especially local knowledge and local root 3) human resources preparation and performance enhancement 4) plan and strategy preparation responding to ASEAN Community establishment. It is found that several factors including leaders' experience, openness to information and social networking had high impact on their vision. Meanwhile, leaders' characteristics and local private sector had moderate impact on their vision. The hypothesis test showed the relationship between the vision of local administration leaders and several factors including leaders' experience, openness to information, social networking and local private sector with the statistical significance level of 0.01. However, there was no relationship between the leaders' characteristics and their visions.

Keywords: Vision Local; Administration Leaders; ASEAN Economic Community

1. บทนำ

ในสถานการณ์ปัจจุบันนี้ การพัฒนาประเทศในระดับต่างๆ ทั้งในระดับโลกหรือระดับภูมิภาค จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากบริบททางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การค้าขาย และการลงทุนระหว่างประเทศที่มีการแข่งขันกันสูง ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ที่ปรับเปลี่ยนเร็ว และสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ส่งผลกระทบทำให้ประเทศต่างๆ จะต้องให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มกันในระดับอนุภูมิภาค ประเทศสมาชิกอาเซียนจึงได้เห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจของอาเซียนขึ้น เพื่อส่งเสริมความร่วมมือให้อาเซียนเป็นตลาดและ

ฐานการผลิตเดียว มีการเคลื่อนย้ายเงินทุน สินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือระหว่างประเทศ สมาชิกโดยเสรี ส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน (King Prajadhipok's Institute, 2015 : 20) ประเทศไทยในฐานะที่เป็นหนึ่งในสมาชิกก่อตั้งอาเซียน จึงได้ให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมของประเทศ เพื่อร่วมผลักดันให้เกิดการสร้างประชาคมอาเซียนที่เน้นการปฏิบัติและเชื่อมโยงยิ่งขึ้น เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนในภูมิภาค แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้มากนัก (King Prajadhipok's Institute, 2015 : 2) ทั้งนี้เนื่องจาก

ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ และตระหนักถึงผลประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับ รวมทั้งขาดการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่เศรษฐกิจประชาคมอาเซียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศทำให้ก้าวไม่ทันการแข่งขันในกระแสของโลกาภิวัตน์ นอกจากนี้หน่วยงานต่างๆ ยังขาดการประสานงานและร่วมมือกันอย่างมีเอกภาพและบูรณาการ โดยเฉพาะในส่วนของภูมิภาค ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ โดยเฉพาะผู้นำท้องถิ่นจะต้องเข้ามามีบทบาทในชุมชนท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น

ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อมีการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่นแล้ว บทบาทของผู้นำท้องถิ่นจึงมีความสำคัญมาก ท้องถิ่นจำเป็นจะต้องมีผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ มีโลกทัศน์หรือวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลสามารถที่จะวิเคราะห์ และรับรู้กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมท้องถิ่น ประเทศชาติ และของโลกได้อย่างถูกต้อง เพื่อทำหน้าที่และแสดงบทบาททางการเมืองให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่นได้ โลกทัศน์ของผู้นำจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการแสดงออก ซึ่งความรู้ความสามารถในการบริหารให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และการเปลี่ยนแปลงของสังคม (King Prajadhipok's Institute, 2015 : 3) โดยเฉพาะในสภาวารณาการทางเศรษฐกิจที่กำลังผันผวนในปัจจุบัน เป็นสิ่งสะท้อนอย่างหนึ่ง ความสามารถของผู้นำในทุกกระดับที่ทำทนายในการรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ทำให้หลีกเลี่ยงไม่ได้

ที่ผู้นำท้องถิ่นในทุกภาคของประเทศไทยจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ดังกล่าว เพื่อมุ่งเน้นนำพาท้องถิ่นไปสู่การพัฒนาที่เชื่อมโยงกับประชาคมอาเซียนและให้เหมาะสมกับท้องถิ่นของตนเอง

สำหรับภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยจะประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน มีพื้นที่รวม 54.1 ล้านไร่ หรือประมาณร้อยละ 51.0 ของพื้นที่ภาคเหนือ ทั้งนี้เฉพาะในส่วนของจังหวัดเชียงใหม่จะมีพื้นที่ที่มีประมาณ 20,107.057 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 12,566,910 ไร่ ซึ่งมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 1 ของภาคเหนือและเป็นอันดับ 2 ของประเทศ จำแนกเป็นพื้นที่ป่าไม้ 69.92% (8,787,656 ไร่) พื้นที่ทางการเกษตร 12.82 % (1,835,425 ไร่) พื้นที่อยู่อาศัยและอื่นๆ 17.26 % (2,167,971 ไร่) เป็นจังหวัดที่มีการพัฒนาในระดับสูง มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเศรษฐกิจ และการลงทุนตลอดจนมีการพัฒนาและเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะแตกต่างจากจังหวัดอื่นๆ ทั้งด้านประเพณี วัฒนธรรม อันดิงาม เป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน การเกษตร และการท่องเที่ยวระดับโลก จากความสำคัญดังกล่าว ผู้นำท้องถิ่นในระดับต่างๆ จะต้องมีความรู้ในการจัดทำยุทธศาสตร์ให้รองรับกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และสอดคล้องกับบริบทของประเทศต่างๆ ในประชาคมอาเซียน (Chiang Mai Provincial Administrative Organization, 2016 : 9-11)

ทั้งนี้ การจะบรรลุถึงยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้นั้น จะต้องอาศัยโลกทัศน์ของผู้นำท้องถิ่น เพราะโลกทัศน์ดังกล่าวนี้ จะเอื้อต่อการนำไปใช้ประกอบการพิจารณา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายในการดำเนินงานของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความสามารถในการแข่งขันกับสังคมโลก ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาโลกทัศน์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เอื้อต่อการรองรับกับเศรษฐกิจประชาคมอาเซียน เพื่อพัฒนาชุมชนในเขตจังหวัดเชียงใหม่ โดยผลการวิจัยดังกล่าว จะทำให้ทราบโลกทัศน์ของผู้นำท้องถิ่นและแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อจะนำข้อมูลมาเสนอเป็นแผนยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ และสอดคล้องกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโลกทัศน์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เอื้อต่อการรองรับกับเศรษฐกิจประชาคมอาเซียน เพื่อพัฒนาชุมชนในเขตจังหวัดเชียงใหม่

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อโลกทัศน์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เอื้อต่อการรองรับกับเศรษฐกิจประชาคมอาเซียน เพื่อพัฒนาชุมชนในเขตจังหวัดเชียงใหม่

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนของการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาโลกทัศน์ของผู้นำท้องถิ่น ที่เอื้อต่อการรองรับกับประชาคมอาเซียน 4 ด้านคือ ด้านความรู้ความสามารถของผู้นำท้องถิ่น ด้านการรักษาอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ด้านการเตรียมบุคลากรและพัฒนาคุณภาพ และด้านการจัดทำแผนรองรับและแผนกลยุทธ์ เพื่อจะทำให้ทราบเกี่ยวกับโลกทัศน์ของผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาองค์กรและชุมชนในท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้ คือ 1) กลุ่มผู้นำท้องถิ่นที่เป็นข้าราชการการเมือง จำนวน 5 คน 2) กลุ่มผู้นำท้องถิ่นที่เป็นข้าราชการประจำและสมาชิกฝ่ายการเมือง จำนวน 10 คน รวม 15 คน โดยผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ในลักษณะเจาะลึก (Deep Interview)

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้นำท้องถิ่นที่ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายโดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ผู้นำท้องถิ่นที่เป็นข้าราชการการเมือง และผู้นำท้องถิ่นที่เป็นข้าราชการประจำ จำนวน 138 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด ดังนี้ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อโลกทัศน์ ผู้นำท้องถิ่นที่เอื้อต่อการรองรับกับประชาคมอาเซียน และ 2) ศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อโลกทัศน์ของผู้นำท้องถิ่น ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้ Multiple Regression วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variable) กับตัวแปรตาม (Dependent Variable) และทดสอบสมมติฐานโดยคำนวณหาค่า P-Value

4. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับโลกทัศน์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เอื้อต่อการรองรับกับเศรษฐกิจประชาคมอาเซียน เพื่อพัฒนาชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

1.1 การพัฒนาความรู้ความสามารถ ผู้นำท้องถิ่นควรจะมีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์รอบรู้ และความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในข้อตกลงของประชาคมอาเซียน ตลอดจนมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศต่างๆในกลุ่มประเทศอาเซียน รวมทั้งมีแนวทางในการเตรียมความพร้อมของบุคลากร และชุมชนในท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างชัดเจน

1.2 การรักษาอัตลักษณ์ ผู้นำท้องถิ่นควรจะรักษาภูมิปัญญาและรากเหง้าของท้องถิ่นตนเอง เชิดชูความเป็นตัวตนของคนในท้องถิ่น โดยมีการฟื้นฟูสืบสานพัฒนา เผยแพร่วัฒนธรรม

รวมทั้งนำอัตลักษณ์เฉพาะของตนมาสร้างเป็นมูลค่าเพิ่ม ให้เป็นจุดเด่นจนกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชุมชนในท้องถิ่น และเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไปในระดับอาเซียนตลอดจนในระดับโลก

1.3 การเตรียมบุคลากรและพัฒนาคุณภาพ ผู้นำท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรบุคลากร และพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ โดยมีกิจกรรมเพื่อการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมทั้งด้านทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการทำงาน และทักษะทางด้านภาษา และเน้นให้บุคลากรมีการกำหนดเป้าหมายของตนเองให้มีความชัดเจน เพื่อเตรียมพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.4 การทำแผนรองรับและแผนกลยุทธ์ ผู้นำท้องถิ่นควรจะมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนกลยุทธ์ และนโยบายเกี่ยวกับแนวทางการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และมีวิธีการเพื่อนำชุมชนและองค์กรท้องถิ่นเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนควรจะพัฒนาระดับการสื่อสารของผู้บริหาร รวมทั้งผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีทักษะสามารถใช้เทคนิควิธีการสื่อสารในช่องทางที่หลากหลาย เพื่อให้ข่าวสารข้อมูลไปสู่ประชาชนให้มากที่สุด รวมทั้งเป็นช่องทางรับรู้ข้อมูลสะท้อนกลับจากประชาชนได้ด้วย

2. ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อโลกทัศน์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เอื้อต่อการรองรับกับเศรษฐกิจประชาคมอาเซียน

ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อม 4 ด้านอยู่ในระดับมากคือ ด้านประสบการณ์ของผู้ผู้นำ ($\bar{x} = 4.04$) รองลงมาคือ ด้านการเปิดรับข่าวสาร ($\bar{x} = 3.80$) ด้านเครือข่ายทางสังคมของผู้ผู้นำ ($\bar{x} = 3.78$) และด้านความรู้สึกรู้สึกต่อการเข้ามาของคนกลุ่ม AEC ($\bar{x} = 3.67$) ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อม 2 ด้านอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านบริบทของผู้ผู้นำ ($\bar{x} = 3.29$) รองลงมาคือ ด้านองค์กรภาคเอกชนในพื้นที่ ($\bar{x} = 3.24$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อโลกทัศน์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เอื้อต่อการรองรับกับเศรษฐกิจประชาคมอาเซียน โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์และศึกษาโครงสร้างของปัจจัยระหว่างตัวแปรด้านประสบการณ์ของผู้ผู้นำ การเปิดรับข่าวสาร เครือข่ายทางสังคมของผู้ผู้นำ อปท. บริบทของผู้ผู้นำ ความรู้สึกรู้สึกต่อการเข้ามาของกลุ่ม AEC และองค์กรภาคเอกชนในพื้นที่กับโลกทัศน์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยทางด้านประสบการณ์ของผู้ผู้นำ การเปิดรับข่าวสาร เครือข่ายทางสังคมของผู้ผู้นำ อปท. ความรู้สึกรู้สึกต่อการเข้ามาของกลุ่ม AEC และองค์กรภาคเอกชนในพื้นที่ มีความสัมพันธ์กับโลกทัศน์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้นปัจจัยทางด้านบริบท

ของผู้ผู้นำไม่มีความสัมพันธ์

จากข้อมูลดังกล่าว พอจะอธิบายถึงโครงสร้างของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับโลกทัศน์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ว่า ปัจจัยทางด้านองค์กรภาคเอกชนในพื้นที่มีความสัมพันธ์กับโลกทัศน์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระดับต่ำเป็นอันดับแรก ($r = 0.40$) รองลงมาเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับโลกทัศน์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับต่ำเช่นกัน คือ การเปิดรับข่าวสาร ($r = 0.36$) ลำดับถัดไปคือ เครือข่ายทางสังคมของผู้ผู้นำ ($r = 0.30$) ส่วนปัจจัยทางด้านประสบการณ์ของผู้ผู้นำมีความสัมพันธ์กับโลกทัศน์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับต่ำมาก ($r = 0.18$) เช่นเดียวกับปัจจัยทางด้านความรู้สึกรู้สึกต่อการเข้ามาของกลุ่ม AEC ($r = 0.14$)

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. โลกทัศน์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 ด้านคือ ด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถ ด้านการรักษาอัตลักษณ์ ด้านการเตรียมบุคลากรและพัฒนาคุณภาพ และด้านการทำแผนรองรับ และแผนกลยุทธ์จะมีความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากในท่ามกลางสถานการณ์ที่โลกมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วที่ไร้ขีดจำกัด หรือที่กล่าวกันว่าเป็นยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งเป็นยุคที่การติดต่อสื่อสารเป็นไปได้อย่างรวดเร็วทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจของแต่ละท้องถิ่นจะมีการแลกเปลี่ยนระหว่างกันมากขึ้น

รวมทั้งสถานการณ์ทางการเมืองก็มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางเดียวกัน เช่นเดียวกับระบบการเมืองระดับท้องถิ่นของไทย ผู้นำท้องถิ่นจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะเป็นผู้แสดงบทบาททางการเมือง แต่ในขณะที่ผู้นำท้องถิ่นแบบเดิมของไทยยังไม่สามารถแสดงบทบาทการเมืองให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้การพัฒนาท้องถิ่นยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพสำหรับโลกยุคใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่นเดียวกับ ศรีวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล (Mekhathawatchaiyakun, 2016 : 24) ที่ได้กล่าวว่า ผู้นำท้องถิ่นควรมีการปรับตัว เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยควรมีการเปิดโลกทัศน์เพื่อรับการเปลี่ยนแปลง การค้นหาตนเองเพื่อให้องค์กรท้องถิ่นปรับตัวให้ทันสถานการณ์ การแสวงหาโอกาสใหม่ๆที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน การมองการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อสร้างเครือข่าย การลดปัจจัยทางลบที่จะเกิดขึ้นกับท้องถิ่นในอนาคต รวมทั้งจะต้องตระหนักว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเป็นหนึ่งใน การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่จะนำมา ซึ่งผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในหลายภาคส่วน

ทั้งนี้ โลกทัศน์ของผู้นำที่จะส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นมากที่สุด ได้แก่ การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร ซึ่งเป็นการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับความสำคัญของประชาคมอาเซียนแก่บุคลากรในท้องถิ่น โดยมุ่งถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนไปสู่บุคคล

และองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้บุคลากรมีศักยภาพทั้งในด้านการทำงาน และความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการพัฒนาบุคลากรจะส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในทุกๆ ด้าน สอดคล้องกับ พชร สันทัด (Santhat, 2000 : 6) ที่กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรบุคคลให้มีความพร้อมด้านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและศักยภาพในการปรับเปลี่ยนท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของประชาคมอาเซียน จะส่งผลต่อการอยู่รอดและแข่งขันในสังคมปัจจุบันสามารถก้าวไปข้างหน้าอย่างยั่งยืน ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีผู้นำที่เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล รวมถึงเป็นผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Leader) มีโลกทัศน์ และมีความสามารถในการบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมเศรษฐกิจ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับประเทศจนถึงระดับของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีกลไกที่จะสนับสนุนการประสานงานและการดำเนินการในทุกๆระดับ สอดคล้องกับข้อสรุปที่ว่า ชุมชนท้องถิ่นคือ ฐานของประเทศ ประเทศมั่นคงเมื่อฐานชุมชนแข็งแรง สังคมเข้มแข็งเป็นกุญแจของความยั่งยืน และสังคมเข้มแข็งต้องเริ่มที่ชุมชนเข้มแข็ง การเตรียมความพร้อมของผู้นำท้องถิ่น จึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้พร้อมกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมของชุมชนท้องถิ่นในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อโลกทัศน์ของผู้นำท้องถิ่น ที่เอื้อต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ปัจจัยด้านประสบการณ์ของผู้นำท้องถิ่น จะอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก ($\bar{x} = 4.04$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การที่ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการทำงาน มาก่อน และมีภูมิหลังทางสังคม ซึ่งเป็นที่นาเชื่อถือ และยอมรับของคนในท้องถิ่น รวมถึงบริบทของผู้นำท้องถิ่น ควรจะมีสภาพภูมิภานาในท้องถิ่น นั้นๆ ซึ่งจะทำให้เข้าใจบริบทชุมชนท้องถิ่นของตนเอง มีความเชื่อความศรัทธาในขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม นอกจากนี้ปัจจัยทางด้านประสบการณ์จะส่งผลทำให้ผู้นำท้องถิ่นมีโลกทัศน์ ในการรักษาภูมิปัญญา และรากเหง้าความเป็นตัวตนของท้องถิ่น เพราะความเป็นท้องถิ่นที่มีความเข้มแข็ง มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นอย่างชัดเจน จะบ่งบอกถึงความเป็นอัตลักษณ์ โดยเฉพาะ วัฒนธรรมของภาคเหนือ ซึ่งในอดีตเคยเป็นอาณาจักรล้านนา มีความหลากหลายทาง วัฒนธรรม และความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ของชนเผ่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณี พื้นบ้านของแต่ละท้องถิ่นที่งดงามและสำคัญยิ่ง ซึ่งการรวมตัวของกลุ่มประเทศในนามของ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้ชุมชนท้องถิ่น เกิดความตื่นตัวขึ้น ซึ่งด้านหนึ่งชุมชนจะได้ ประโยชน์จาก AEC คือ ด้านเศรษฐกิจ ขณะเดียวกัน ยังเป็นโอกาสที่คนไทยในท้องถิ่นต่างๆ จะต้องเชิดชู ความเป็นตัวตน อัตลักษณ์ของตัวเองที่มีอยู่ให้ ชนชาติอื่นได้รับรู้ถึงจุดแข็ง และไม่วันลุ่มสลาย กับกระแสความนิยมอื่นใดในยุคโลกาภิวัตน์

รวมทั้งเป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมในการส่งเสริม ให้เกิดมูลค่าในเชิงเศรษฐกิจได้ สอดคล้องกับ สุมิตรา ศรีสมบัติ ที่ได้กล่าวว่า ผู้นำท้องถิ่นจะต้อง รักษาภูมิปัญญาและรากเหง้า หรือความเป็นตัวตน ของท้องถิ่น เพราะสิ่งที่สำคัญที่สุดถึงแม้ประเทศไทย จะเป็นชุมชนอาเซียน แต่ก็ต้องคงไว้ซึ่งภูมิปัญญา และรากเหง้าของตนเองในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งในอนาคตก็จะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นหากมีบริหาร จัดการที่ดี (Srisombut, 2011 : 15) ในขณะ เดียวกัน ยังพบว่า การเปิดรับข่าวสารและการสร้าง เครือข่ายทางสังคม จะส่งผลต่อโลกทัศน์ของ ผู้นำท้องถิ่นที่เอื้อต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เนื่องจากข้อมูลข่าวสาร และเครือข่ายทางสังคม จะเป็นปัจจัยสำคัญในการนำมาประกอบการ ตัดสินใจของผู้นำท้องถิ่น จะมีช่องทางการรับ ข่าวสาร เข้าใจประเภทของสื่อ และเนื้อหาต่างๆ พร้อมทั้งได้แสวงหาโอกาสจากการรับข่าวสาร ยิ่งผู้นำท้องถิ่นเกิดความไม่แน่ใจเกี่ยวกับเรื่องใด เรื่องหนึ่งมากเท่าใด ย่อมต้องการเปิดรับข่าวสาร มากขึ้นเท่านั้น โดยจะเน้นการสื่อสารที่สามารถ เข้าถึงกลุ่มคนได้ทุกกลุ่ม และเน้นหลักการสื่อสาร สองทาง อันเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ข่าวสารจึงเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้นำท้องถิ่นมีความ ทันสมัย สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ ของโลกปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น เช่นเดียวกับยุพดี ฐิติกุลเจริญ (Thitikuncharoen, 1994 : 3) ที่กล่าวว่า โลกทัศน์ของผู้นำท้องถิ่นที่เอื้อต่อ การรองรับกับประชาคมอาเซียนจะเป็นอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ซึ่งจะเกิดจากปัจจัย ทั้งภายในและปัจจัยภายนอก โดยปัจจัยแรก

ที่สำคัญคือ การเปิดรับข้อมูลข่าวสาร เพราะผู้นำท้องถิ่นจะต้องอาศัยข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสาร เป็นเครื่องมือ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ของตน และเพื่ออยู่ร่วมกับคนอื่นๆ ในสังคม การสื่อสารเป็นพื้นฐานของการติดต่อของกระบวนการสังคม ยิ่งสังคมมีความสลับซับซ้อนมาก และประกอบด้วยคนจำนวนมากขึ้นเท่าใด การสื่อสารก็ยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและสังคมจะนำมาซึ่งความสลับซับซ้อน หรือความสับสนต่างๆ จนอาจก่อให้เกิดความไม่เข้าใจและไม่แน่ใจแก่สมาชิกของสังคม จึงต้องอาศัยการสื่อสาร เป็นเครื่องมือ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมทั้งข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจ ในกิจกรรมต่างๆ ของผู้นำท้องถิ่น ความต้องการข่าวสารจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อบุคคลนั้นต้องการข้อมูลในการตัดสินใจหรือไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นอกจากนั้นข่าวสารยังเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เปิดรับมีความทันสมัยสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของโลกปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น ดังที่ Charles k. Atkin (1973 : 208) ได้กล่าวว่า บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมาก ย่อมมีหูตากว้างไกล มีความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อม และเป็นคนที่ทันสมัยทันเหตุการณ์กว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารที่น้อยกว่า อย่างไรก็ตาม บุคคลจะไม่สามารถรับข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านมาสู่ตนได้ทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนที่คิดว่ามีประโยชน์ต่อตน ดังนั้น ข่าวสารที่หลั่งไหลผ่านเข้ามาไปยังบุคคลจากช่องทางต่างๆ นั้น มักจะถูกคัดเลือกตลอดเวลา ข่าวสารที่น่าสนใจมีประโยชน์และ

เหมาะสม จะเป็นข่าวสารที่ก่อให้เกิดความสำเร็จ ในการสื่อสาร จากแนวความคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารนี้ จะเห็นได้ว่า ข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญ ในการนำมาประกอบการตัดสินใจของผู้นำท้องถิ่น โดยไม่จำกัดว่า จะทำการเปิดรับข่าวสารจากสื่อใดไม่ว่าจะเป็นสื่อมวลชน สื่อบุคคล หรือสื่อเฉพาะกิจ แต่ทั้งนี้ควรจะทำกรเปิดรับข่าวสารเฉพาะเรื่อง ที่ตนให้ความสนใจ เป็นประโยชน์ต่อสังคมเท่านั้น เนื่องจากข่าวสารในปัจจุบันมีมากเกินไปที่ผู้รับสารจะรับไว้ทั้งหมดได้ จึงทำให้เกิดกระบวนการเลือกรับข่าวสารขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอีกประการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อโลกทัศน์ของผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ การสร้างเครือข่าย ซึ่งหมายถึง การทำให้มีการติดต่อและการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการร่วมมือกัน ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างเครือข่ายจะสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้สมาชิกในเครือข่ายให้มีความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันขึ้น ทำให้ผู้นำท้องถิ่นจะมีการสร้างเครือข่ายทางสังคมที่หลากหลาย มีการแลกเปลี่ยนและร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งจะทำให้เกิดสัมพันธภาพในสังคมการงานเป็นที่ยอมรับในสังคม เกิดเครือข่ายทางสังคม (Social Network) ซึ่งเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคม ทั้งระดับปัจเจกบุคคล ระดับกลุ่มและระดับองค์กร ผ่านรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในรูปแบบต่างๆ เช่น กิจกรรมการสื่อสาร ความร่วมมือ การพึ่งพาอาศัย การแลกเปลี่ยน การเรียนรู้ เป็นต้น สอดคล้องกับ Martin Kilduff and Wenpin Tsai (2003 : 4-8)

ที่กล่าวว่า เครือข่ายทางสังคมจะช่วยบอกว่า เครือข่ายนั้น มีประโยชน์มากน้อยแค่ไหนได้ เครือข่ายที่เล็กและแน่น จะมีประโยชน์น้อยต่อ สมาชิกในเครือข่าย ในทางตรงข้ามเครือข่าย ที่หลวม (Weak Ties) เชื่อมโยงออกนอกสมาชิกมาก เป็นเครือข่ายเปิด มักจะมีประโยชน์ในการได้รับความ คิดใหม่ ได้รับโอกาสใหม่แก่สมาชิกใน เครือข่ายมากกว่าเครือข่ายปิด ตัวอย่างเช่น กลุ่มเพื่อนสนิท ซึ่งทำสิ่งที่เหมือนกันจะมีการ แบ่งปันความรู้และโอกาสระหว่างกันน้อย แต่กลุ่ม ที่มีการเชื่อมต่อกันจะได้รับข้อมูลมากกว่า จึงเป็น เหตุให้ได้รับความสำเร็จมากกว่า ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า เครือข่ายทางสังคมมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับ การเป็นทุนทางสังคมที่จะเพิ่มความสำเร็จให้ กับตัวบุคคลและองค์กร

ดังนั้น ประชาคมอาเซียนจึงถือเป็นโจทย์ สำคัญสำหรับผู้นำในท้องถิ่น เพราะถือเป็นความรับผิดชอบ ทางสังคม (Social Responsibility) เพราะผู้นำท้องถิ่น โดยเฉพาะผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และข้าราชการท้องถิ่น ล้วนแต่เป็นคนที่มีภูมิปัญญา หรือเป็นคนในท้องถิ่น ย่อมถือเป็นหน้าที่ที่ต้อง ช่วยดูแลและรับผิดชอบต่อท้องถิ่น โดยประเด็น สำคัญที่ผู้นำท้องถิ่นจะต้องให้ความสนใจ คือ ความเปลี่ยนแปลง หรือ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น กับพื้นที่ ประชาชน ชุมชน จากการเข้าสู่ประชาคม อาเซียน ฉะนั้น สิ่งที่ผู้นำท้องถิ่นควรจะต้องตั้ง เป็นโจทย์สำคัญคือ จะมีโลกทัศน์อย่างไร เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับสิ่งที่เกิดขึ้นอันเป็น ผลกระทบจากประชาคมอาเซียน และจะมีโลก ทัศน์อย่างไร ในการรักษาอัตลักษณ์ที่จะต้องรักษา

ภูมิปัญญาและรากเหง้าของท้องถิ่น เชิดชูความเป็น ตัวตนของคนในท้องถิ่น พัฒนาพื้นที่สืบสานพัฒนา เผยแพร่วัฒนธรรม นำอัตลักษณ์เฉพาะของตน มาเพิ่มมูลค่าหรือสร้างมูลค่าเพิ่ม มีการเตรียม บุคลากร และพัฒนาคุณภาพของบุคลากรให้มีความชัดเจนในแนวทางเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พร้อมทั้งทำแผนรองรับและแผนกลยุทธ์ เพื่อนำ ท้องถิ่นเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมั่นคงต่อไป

6. ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะในการนำ ผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ดังนี้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมี แผนงาน และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาศักยภาพ ของบุคลากรในองค์กรเพื่อเพิ่มพูนทักษะการใช้ ภาษาอังกฤษ โดยจัดให้มีการอบรมภาษาอังกฤษ ให้แก่ข้าราชการท้องถิ่นในทุกระดับชั้น จนมีความ สามารถที่จะสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการพัฒนาหน่วยงานให้มีความ ทันสมัยโดยเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถ ขององค์กรให้สูงขึ้น ในทิศทางที่สามารถทำให้ ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วม และมีเสรีภาพ ในการเลือกสิ่งหรือบริการสาธารณะ

3. จัดทำยุทธศาสตร์สำหรับการเตรียม ความพร้อมในด้านองค์กร โดยมีกลไกระบบเตรียม ความพร้อม จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร จัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ เรื่องอาเซียนโดยตรงและจัดโครงสร้างองค์กร เพื่อรองรับภารกิจที่สอดคล้องกับประชาคม อาเซียน

4. พัฒนารูปแบบเศรษฐกิจชุมชน กู้คุณค่าของธรรมชาติ สังคม และศิลปวัฒนธรรม
พึ่งตนเอง โดยสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคการผลิต ที่มีเอกลักษณ์ของล้านนา รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น
และบริการ โดยใช้ฐานความวิชาการผสมผสาน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับฐานเศรษฐกิจเดิม

References

- Charles k. Atkin. (1973). *Anticipated Communication and Mass Media Information Seeking*. New York : Free Press.
- Chiang Mai Provincial Administrative Organization. (2016). *Strategic Plan of Development*. Chiang Mai : Chiang Mai Provincial Administrative Organization Press.
- Kilduff, Martin and Tsai. (2003). *Wenpin Social Networks and Organizations*. London : SAGE Publication Ltd.
- King Prajadhipok's Institute. (2015). *Decentralization and Local Administration of Thailand*. Bangkok : Thammasat Press.
- Mekhathawatchaiyakun, S. (2016). *The Readiness Preparation for ASEAN Community*. Bangkok : Ministry of Education.
- National Economic and Social Advisory Council. (2015). *ASEAN Economic Community*. Bangkok : Kurusapa Printing, Ladphrao.
- Santhat, P. (2000). *Leadership and Human Resource Development on the Readiness Preparation for ASEAN Community*. Bangkok : Police Printing Bureau.
- Srisombut, S. (2011). *The Readiness Preparation of the Local Community of Chachoengsao Province towards ASEAN Economic Community*. N.P. : n.p.
- The Secretariat of the House of Representatives. (2015). *Towards ASEAN Community*. Bangkok : The Secretariat of the House of Representatives Press.
- Thitikuncharoen, Y. (1994). *Communication Theory*. Bangkok : Ramkhamhaeng University Press.

